Diari de les idees – Argentina: Fear of the present stronger than fear for the future

The landslide victory obtained in the Argentinian presidential elections by the coalition lead by the ultraliberal Javier Milei shows that the fear of the present has prevailed over the fear for the future. This explains the massive votes in favour of the *Libertad Avanza* candidate: most of society is tired of the day-to-day reality of a country with a 140% of annual inflation, where 40% of the population are poor, and the consequent desire for change. The extent of Milei's victory also lies on the Peronist vote transfer to the libertarian candidate. The same phenomenon happened to radicalism: its affiliates and supporters disregarded the neutrality declared by the leaders of *Unión Cívica Radical* (UCR) and opted for Milei's party, which reaffirms a long observed reality: traditional political parties have lost centrality and specific weight.

By choosing a leader without any political experience and with an ultraliberal agenda, Argentina is opening a period that foreshadows a convulsed period as Milei will have to build his government team around the parties and candidates that supported him—*Juntos por el Cambio*, led by former president Mauricio Macri, and Patricia Bullrich, who came third on the first round. With the addition of vice-president candidate Victoria Villaruel, an

out-and-out defender of historical revisionism regarding the brutal dictatorship from 1976 to 1983. Both Villaruel and Milei have defended the National Reorganization Process and have publicly called into question the 30.000 “disappeared”. Forty years after the return of democracy to Argentina, a majority of voters have supported this dangerous revisionism.

It is also important to place the new president in the context of Argentinian politics characterised by the 75-year-long struggle between Peronism and anti-Peronism. Although the elected president defines himself as a liberal when it comes to economic matters and as a free-market militant that has made the move to politics to overcome this ideological dichotomy, his alliance with Macri and Bullrich to secure their votes on the second round marks his entry into the traditional anti-Peronist club. On the other hand, the opposing vote was one of the reasons why the majority voted against the government, against the left, and against the State. Another fundamental reason has been Milei’s ability to identify with change by insisting repeatedly that change was necessary in Argentina and this could not to be done with a corrupt ruling class. Indeed, nothing more suggestive to seize the votes of those who perceive him as an outsider that using the “caste” image; the left has been trying to discredit this move by denouncing Milei’s alliance with representatives of this same elite, Macri and Bullrich among them. Their strategy did not work.

It will not be easy for the president either to launch his political agenda with a Congress in which his party has only 39 members out of the 257 that make up the Chamber. He would have to add up to 129 to obtain a majority that not a single party has; neither the Peronists, that have most members, nor the *Juntos por el Cambio* (JxC) coalition, now partially fractured due to Mauricio Macri’s support for Milei, given without his party’s approval. After the presidential elections, the Argentinian political scene has been recomposed in three political blocs: Milei and Macri, the Peronists, and the UCR as a centrist opposition. The president-elect could therefore see his political activity hampered by the most conservative opposition since his main ally, Mauricio Macri, has already warned that he can block the most controversial measures of Milei’s program (dollarization, privatisation of healthcare and education, severing of relations with China and Brazil).

Milei’s reforms proposed during the election campaign offer an uncertain horizon for Argentina. Adopting the dollar has been his workhorse, an attractive bait for many voters in a country where its currency has been devalued exponentially for the last four years. Argentina would thus follow the same path as Ecuador, El Salvador, Panama, and other small countries. However, this measure is not feasible in the short term because in Argentina, the dollar is a scarce asset, and the Central Bank does not have enough reserves to face a massive currency change without generating a hyperinflation that would lead the country to collapse.

Hence, the president thinks in the medium-term and trusts that in a year or two the country will have enough currency to adopt the dollar. What would then no longer exist, if he were true to his word, is the Central Bank, since he aspires to eliminate the institution to end inflation dynamics. Milei has also announced his intentions of slashing ministries in his obsession with cutting government spending and leaving it to the private sector to control public works. Moreover, his electoral programme includes cutting subsidies and economic

aid in a country where out of ten citizens four live below the poverty line and one out of ten lives in destitution.

By trusting that the market will cover all necessities, Milei's intentions of leaving all aspects of social, economic, and cultural life in the hands of corporations without any regulation in the name of libertarian ideology raises significant concern. Furthermore, even if Milei considers himself to be pro-life, his proposal to turn organ donation into a free-market sector raises ethical questions about human integrity and the possibility that everything can be subject to the law supply and demand.

The election of Javier Milei therefore announces the beginning of a fourth destruction cycle of Argentina's socio-productive structure, at the mercy of the free evolution of the market without any of the check-and-balances provided by liberal democracies: total price liberalisation along with the removal of price controls; drastic reduction of government expenditure; privatisation of state-owned companies, etc. This programme recalls what the Minister of Economy during the military regime set in motion and which was implemented during Carlos Menem (1989-1999) and Mauricio Macri's (2015-2019) mandates. The result was a huge financial crisis with high labour and social costs for most of the population with the so-called financial *corralito*.

After the presidential inauguration, the new Minister of Economy, Luis Caputo, has published the first package of measures: devaluation of the peso followed by a provisional import tax; halve the number of federal ministries and secretariats of state; cut transfers from the central state to provinces; repeal of the tender for public works, which will have to be financed by the private sector; reduce energy and public transportation subsidiaries; discontinue of expenditure on government institutional advertising for a year; relaxation of import approval processes, that will no longer need state authorisation; non-renewal of state employment contracts in force for a period of less than one year; and increase direct money transfers to families most in need.

Finally, in case there are any doubts about whether Javier Milei will accommodate the pressure from traditional parties or will be intransigent with his adversaries, his final words from his victory speech, citing Juan Domingo Perón, were quite revealing: "Within the law, everything; outside the law, nothing".

Photography: Wikimedia Commons.

Flavia Villanueva, Marta Vicente and Marina Bagés, trainee students at the CETC, have participated in this issue of *Diari de les idees*.

International politics and globalization

Wolfgang Münchau The West's dominance is a dangerous delusion

L'autor qüestiona el domini d'Occident al món, tot i disposar de sistemes polítics més estables, de més riqueses que la Xina o Rússia, d'exèrcits superiors i que els Estats Units continuen sent els líders mundials en tecnologia. També planteja per què Occident podria perdre les guerres tant a Ucraïna com a Israel, i la seva guerra econòmica amb la Xina. La primera raó que apunta Münchau és la desintegració del teixit social d'Occident, amb un seguit de crisis financeres, rescats monetaris, austeritat fiscal que es reflecteixen en anomalies com el Brexit, l'ascens de Donald Trump, Jair Bolsonaro i Javier Milei. La segona és que la participació d'Occident en la producció econòmica mundial ha anat caient del 60% de l'any 1980 al 40% en l'actualitat, segons dades de l'FMI. Tercer, l'ús excessiu per part d'Occident de la coerció econòmica, que ha creat una reacció violenta cap a les sancions, que ni tan sols estan funcionant, ja que el límit del preu del petroli rus està fracassant i Putin ha pogut continuar finançant la seva guerra contra Ucraïna. La quarta és que encara es continua subestimant la sofisticació i el poder dels adversaris, per exemple, davant les sancions nord-americanes contra la Xina respecte dels semiconductors d'alt rendiment, ja que aquesta va respondre fabricant-ne els seus propis. L'autor també adverteix que els líders i intel·lectuals occidentals estan subestimant allò del món que no coneixen i Occident ha anat perdent aliats que tenia en el món no-alineat, com és el cas de la UE a Orient Mitjà i dels EUA a països d'Amèrica Llatina com Xile, mentre que la Xina i Rússia tenen una presència molt activa a l'Àfrica.

Carlo Galli Dans la nouvelle guerre froide

L'article explora la dinàmica de la nova Guerra Freda i el paper d'Europa en el conflicte, així com la reacció d'aquesta davant de les conseqüències de l'enfrontament i la situació de les relacions polítiques internacionals. Carlo Galli argumenta que s'hauria d'utilitzar un vocabulari més actualitzat ja que la guerra d'Ucraïna és molt diferent a la Guerra Freda i destaca les diferències entre ambdós conflictes. Llavors hi havia dos blocs econòmics impermeables, però la solidesa d'aquests blocs no és possible avui en dia per la influència d'altres estats. Rússia té infinites rutes per créixer econòmicament ara que s'ha desvinculat d'Europa i eludeix sancions amb l'ajuda de la Xina o l'Iran; Europa, per la seva part, s'ha deslligat totalment de Rússia per obtenir gas amb molta facilitat. La presència de la Xina, un nova superpotència, canvia la situació respecte la Guerra Freda. Pels Estats Units són els xinesos el veritable rival i no Rússia, que ara juga un paper secundari. Es qüestiona si Europa s'alinearà amb els Estats Units després de trencar les relacions amb Rússia i si no disposa d'una capacitat estratègica i política pròpia. De fet, Galli explica que en realitat la guerra d'Ucraïna és només geopolítica i no de valors com ho va ser la Guerra Freda, i que per tant les institucions internacionals com la ONU tenen poca autoritat. No hi ha dues visions confrontades sinó que el detonant ha estat la visió imperialista de Rússia de la qual ni tan sols se sap el motiu pel qual va començar el conflicte. Encara que acabés annexionant es convertiria en un front oriental per a Europa, la qual cosa dificultaria la capacitat de Rússia de pressionar-la. A més, si el front es congelés, el resultat seria una

guerra tèbia a Europa, que també sortiria perdent. L'únic beneficiat seria Alemanya i la seva política neo-mercantilista, i per tant Estats Units, que tenen un pacte obert amb el país. Galli també es planteja el motiu pel qual es lluita: per la democràcia? Contra l'autoritarisme? Galli exposa que es poden evitar els conflictes si acceptem que Europa forma part d'un tot i que la seva visió no és la única ni la millor. Finalment, Galli planteja la situació de les relacions internacionals respecte qüestions globals com el problema climàtic, però considera que no serà el problema climàtic el que canviarà les regles de la política internacional i que, davant de la possibilitat d'una altra pandèmia, la pau seria l'objectiu principal a assolir.

The Washington Post Editorial Board Half a century later, Kissinger's legacy is still up for debate

Amb motiu del traspàs d'Henry Kissinger, l'editorial del Washington Post reflexiona sobre el llegat d'un dels estadistes més importants de la història dels Estats Units. Tot i que els seus majors triomfs es van produir fa mig segle, el seu llegat és complex i qüestionat, tot i que conté lliçons que haurien d'informar els nord-americans que ara s'enfronten a complicats reptes de política exterior. Més que confiar en fòrums multilaterals, l'aleshores secretari d'estat va inventar la "diplomàcia de llançadora" i va negociar personalment els acords, fruit de la seva adscripció a l'escola realista de política exterior, ja que creia que la pau s'aconseguia millor equilibrant els interessos dels grans estats. D'altra banda, en la recerca implacable d'allò que percebia com a interessos dels Estats Units, va promoure dictadors i va ser responsable de crims de guerra, encoratjant els bombardeigs massius sobre Cambodja (que després van facilitar l'accés al poder dels khmers rojos de Pol Pot), donant cobertura a l'enderrocament de Salvador Allende, president legítim de Xile i o donant suport al sagnant assalt del Pakistan a Bangla Desh. Una de les lliçons del llegat de Kissinger és que la política exterior dels Estats Units, realitzada sense tenir en compte els valors democràtics, pot aconseguir molts resultats però també pot generar greus pèrdues. Mig segle després, els Estats Units segueixen lluitant per definir la seva relació amb el règim xinès que Kissinger va obrir a Occident. Les pràctiques econòmiques depredadores de Beijing i el seu sagnant historial de repressió dels drets humans segueixen contraris als interessos i valors dels Estats Units. No obstant això, obrir la Xina va ser un pas essencial per construir la prosperitat moderna; una desvinculació radical castigaria les economies d'ambdós costats del Pacífic i complicaria la lluita climàtica global. L'editorial conclou que els líders actuals han d'arribar a acords quan sigui moralment i pràcticament possible.

Gary J. Bass The People Who Didn't Matter to Henry Kissinger

Malgrat tots els elogis a les idees de Kissinger sobre els afers globals i el seu paper en l'establiment de relacions amb la Xina comunista, l'autor argumenta que les seves polítiques van destacar per la seva crueltat envers les persones més indefenses del món al Vietnam, Cambodja, Laos, Bangla Desh, Xile, Argentina, Timor Oriental, Xipre i molts altres llocs. Bass ho il·lustra amb diferents exemples. Així, desestimant la posició conciliadora d'un sector dels assessors de la Casa Blanca, va avalar una invasió terrestre secreta dels

Estats Units de Cambodja, que va començar el maig de 1970. Al desembre, després que Nixon es queixés que el bombardeig aeri nord-americà fins aquell moment havia estat inadequat, Kissinger va aprovar una ordre per dur a terme una campanya massiva de bombardejos a Cambodja, sense fer cap mena de distinció entre objectius civils i militars. Posteriorment, al novembre de 1975, després que els khmers vermells prenguessin el poder Cambodja i comencessin el seu extermini massius de civils, Kissinger va demanar al ministre d'Afers Exteriors de Tailàndia que els transmetés el missatge que els EUA serien els seus amics i que les massacres no s'interposarien en els interessos comuns. En una altra ocasió, Kissinger va expressar la seva indiferència cap a la repressió dels jueus a la Unió Soviètica afirmant que si s'enviessin jueus a les cambres de gas a la Unió Soviètica, no seria una preocupació per als EUA, potser només una preocupació humanitària. En darrer terme, **e**ls apologistes de Kissinger tendeixen a subratllar la seva defensa dels interessos nacionals dels Estats Units mentre passen per alt el peatge cruel que vam haver de pagar dels éssers humans reals. Dècades després, la versió de Kissinger que encara predomina té poca relació amb el registre històric. La pregunta incòmoda és per què gran part de la societat educada nord-americana està tan disposada a valorar-lo, en lloc d'enfrontar-se honestament amb el que va fer.

Duncan Bartlett China and Saudi Arabia: A Partnership Under Pressure

El líder *de facto* d'Aràbia Saudita, el príncep hereu Mohammed bin Salman (MBS), aposta per construir una associació estratègica integral amb la Xina i enguany el país ha estat convidat a unir-se als BRICS. L'objectiu de MBS és diversificar l'economia més enllà del petroli i la Xina està disposada a ajudar per aconseguir-lo. En el primer semestre de 2022 Aràbia Saudita va rebre 5.500 milions de dòlars en inversions i contractes a través de la Iniciativa de la Franja i la Ruta de la Seda. Tot i així, després de l'atac de Hamàs el 7 d'octubre i la campanya de bombardejos massius sobre Gaza per part d'Israel, les relacions entre la Xina i Aràbia Saudita han estat sotmeses a molta pressió i l'autor considera que serà difícil salvar la normalització de les relacions entre tots dos països mentre no s'arribi a un alto-al-foc. Això en un context on Aràbia Saudita manté una llarga tradició de cooperació amb els Estats Units, amb més de 2.700 militars nord-americans establerts al país on la Força Aèria dels EUA té cinc bases que proporcionen capacitats de defensa aèria i antimíssils. Al mateix temps, però, l'octubre de 2023, les armades saudita i xinesa van participar en maniobres conjuntes. Així doncs, sembla que la Xina pot posicionar-se com un contrapès alternatiu al lideratge dels Estats Units a l'Orient Mitjà, i MSB està posant l'accent sobre els interessos compartits per poder mitigar la desestabilització que causaria un conflicte prolongat.

Nicholas Bequelin How China Lost Europe

L'article analitza la tensa relació entre la Xina i Europa, malgrat els importants vincles econòmics que les uneixen. L'autor destaca que tot i les visites i les interaccions d'alt nivell, la confiança s'ha erosionat, sobretot a causa de la posició de la Xina sobre el conflicte

d'Ucraïna. El fet que la Xina no entengui la importància de la qüestió d'Ucraïna per als europeus, juntament amb la seva reticència a incloure-la en les discussions amb la UE, ha danyat la seva imatge a les capitals europees. A més, la poca importància que Beijing dóna a les preocupacions europees sobre el comerç, les vulnerabilitats de la cadena de subministrament i l'entorn empresarial també ha contribuït a alimentar les tensions. La Unió Europea, que fins ara havia estat oberta a acomodar-se a l'ascens de la Xina, està adoptant una postura cada vegada més defensiva i proteccionista, buscant de reduir el risc de la seva relació amb la Xina. L'autor atribueix aquest canvi als errors diplomàtics de Beijing, especialment el seu suport a Rússia en el conflicte d'Ucraïna i la seva negativa a abordar les preocupacions econòmiques dels europeus. També subratlla el canvi en l'enfocament de la UE cap a la Xina, amb un consens creixent entre els estats membres sobre la necessitat de plantar cara a Beijing. Aquest canvi de rumb que intenta reduir les dependències i les vulnerabilitats de la UE també indica un canvi d'un compromís purament econòmic a un enfocament més geopolític. Els intents de la Xina de dividir els països europeus han fracassat en tant que Ucraïna s'ha convertit en un factor unificador per a la UE. Així, les estratègies recents de la Unió posen l'accent en la reducció de les dependències crítiques de la Xina, amb el compromís de mantenir relacions constructives però amb la determinació d'abordar qüestions sensibles, com ara Ucraïna, els desequilibris comercials i les preocupacions respecte dels drets humans. L'autor suggereix que la diplomàcia de la Xina respecte d'Europa no s'ha adaptat a un panorama geopolític canviant i ha subestimat la capacitat de la UE per formar un front únic. L'article conclou que tant la Xina com a Europa haurien de recalibrar els seus enfocaments. Tot i que Europa hauria de ser cautelosa a l'hora de trencar els llaços amb Pequín degut a les possibles conseqüències econòmiques, tampoc no hauria d'alinear-se massa estretament amb els Estats Units i, en canvi, la UE hauria d'aspirar a convertir-se en indispensable per a ambdues superpotències, reduint les dependències crítiques i evitant el retorn a la situació anterior.

Carlos Malamud El tsunami de descontento que golpeó a Argentina

El resultat de les eleccions presidencials a l'Argentina no han deixar lloc al més mínim dubte respecte a la voluntat de canvi dels argentins i a deixar enrere un passat marcat per la ira i la frustració. Ha estat un veritable tsunami reflectit no només en la diferència percentual entre el guanyador i el perdedor (més d'11 punts, equivalents a gairebé tres milions de vots), sinó també en la distribució territorial dels sufragis. El mapa dels resultats provincials es va tenyir del color de la Llibertat Avança (LLA), amb només tres excepcions. Després de guanyar l'elecció, Milei té una gran responsabilitat al davant. Un cop a la Casa Rosada, amb quina de les dues cares d'aquest personatge tan polièdric ens trobarem? Amb qui va vociferar durant tota la seva carrera política, fent del xou i de l'insult el seu principal senyal d'identitat o amb qui ha estat capaç de negociar amb Mauricio Macri i Patricia Bullrich de cara a la segona volta? De tota manera, i amb independència de quina sigui la resposta, la veritat és que comença un nou capítol a la vida política de l'Argentina, carregat d'incerteses i grans desafiaments, en el qual caldrà aclarir una sèrie d'incògnites econòmiques i d'altres polítiques i socials, més que considerables. La seva resolució dependrà de la governabilitat que sigui capaç d'articular el nou govern, més enllà de la

seva condició minoritària al Parlament. Això serà un estímul permanent per a la negociació i aquí, òbviament, la qüestió essencial és amb qui negociaran Milei i els seus. Ho faran amb Macri? Amb el peronisme? Amb els radicals? Amb els governadors d'un signe o d'un altre, tenint present que el mapa de la distribució del poder provincial després de les eleccions del 2023 ha quedat summament igualat entre els dos grans blocs de poder? Les xifres de LLA a les parlamentàries i a la primera volta de la presidencial marquen uns límits molt clars que condicionaran l'acció del nou govern. Per això caldrà estar atents a les respostes dels moviments socials, dels sindicats i, en general, de les diverses estructures organitzatives del peronisme, juntament amb la disposició dels ciutadans de donar o no un marge de confiança al proper president. En darrer terme, siguin quines siguin les respostes a aquestes preguntes, el cert és que l'Argentina és a punt d'iniciar una nova etapa. No necessàriament una nova època, ja que això dependrà bàsicament de l'impuls reformista de Milei i de la resistència que trobin les propostes. De tota manera, amb més o menys gradualisme, el país viurà moments de gran intensitat.

Emir Sader La alienación venció a la conciencia

L'autor analitza la raons i les conseqüències de la victòria de Javier Milei a les eleccions presidencials argentines i assenyala que el vot de rebuig ha estat una de les raons de fons perquè la majoria votés contra el Govern, contra l'esquerra, contra l'Estat. Una altra de les raons fonamentals ha estat la capacitat de Milei per identificar-se amb el canvi insistint una i altra vegada que calia canviar el país i que no es podia canviar amb la "casta" governant actual. En efecte, res més suggestiu per conquistar el vot dels qui el percebien com un *outsider* que fer servir la imatge de la casta, que l'esquerra ha intentat desacreditar denunciant l'aliança de Milei amb representants d'aquesta mateixa casta, Macri i Bullrich, entre ells. Un mecanisme que no ha funcionat. Establint una comparació amb altres països d'Amèrica Llatina, l'autor planteja en què es diferencia aquesta derrota de l'oficialisme d'altres casos? En primer lloc, perquè s'ha donat mitjançant un procés electoral. I, com molts ja havien anunciat, una derrota política és antecedida per una derrota al camp ideològic, dels valors, de la disputa sobre la consciència de les persones. Així, considera que abans de la derrota electoral hi va haver una derrota en la consciència de la majoria de les persones. Com en altres països del continent, s'està perdent la disputa a nivell dels valors, on la desqualificació de l'Estat, del seu rol, de les seves polítiques, és decisiu. Una altra diferència és que s'ha estat impotent per impedir que una alternativa tan radical, d'extrema dreta, hagi capitalitzat el fracàs de polítiques de governs d'esquerra per millorar les condicions de vida de la majoria de les persones. En aquestes circumstàncies l'autor assenyala que cal reconquerir, en primer lloc, aquells que no senten que perden drets perquè, precisament, no en tenen. En segon lloc, cal elaborar un projecte de democratització de l'Estat. Tercer, és necessari rearticular els processos d'integració llatinoamericana i elaborar una política internacional de superació del neoliberalisme i d'enfortiment del Sud global. Conclou que de l'experiència brasilera se'n pot treure la lliçó de la reafirmació de la prioritat de les polítiques socials, la democratització de l'Estat, l'enfortiment de les polítiques d'integració regional i del Sud global, especialment a través dels BRICS.

The Economist Ukraine’s new enemy: war fatigue in the West

L’article analitza els reptes que suposa per Ucraïna la disminució de l’ajuda dels Estats Units atès el bloqueig d’un nou paquet per part de la majoria republicana al Congrés. El flux de subministraments militars dels EUA també s’ha reduït significativament, la qual cosa genera preocupació sobre la seva capacitat per mantenir els seus esforços de defensa. Els intents per desbloquejar ajuda addicional s’enfronten a obstacles importants com ara que els republicans vinculen l’ajuda a Ucraïna amb les mesures per abordar el problema dels migrants a la frontera entre els EUA i Mèxic. El retard a l’hora d’aconseguir un acord es veu agreujat pel fet que d’aquí a menys d’un any se celebraran les eleccions presidencials, la qual cosa encara pot retardar més el desbloqueig de l’ajuda o fins i tot posar-la en perill encara més, sobretot si l’ala aïllacionista dels republicana guanya més influència. Així doncs, la dependència d’Ucraïna del lideratge nord-americà és evident, i demana als països europeus que omplin el buit deixat pels Estats Units. Malgrat les promeses dels països europeus d’augmentar el seu suport, persisteixen les preocupacions sobre la seva capacitat per igualar l’escala de l’assistència proporcionada pels EUA, tot i que Alemanya s’ha compromès a duplicar el seu suport. Però els reptes polítics interns i l’oposició d’alguns països europeus poden dificultar la seva capacitat per proporcionar una ajuda consistent. L’article també esmenta l’impacte de la reducció de subministraments militars en les capacitats de defensa d’Ucraïna, posant èmfasi en la importància del suport occidental en termes d’obusos d’artilleria i equipament militar. L’intent d’Ucraïna d’impulsar la seva pròpia indústria de defensa es considera insuficient, i sense l’ajuda sostinguda dels Estats Units, el país no estarà en disposició de posar en marxa més contraofensives de gran abast i s’haurà de limitar a estratègies defensives.

Charles Enderlin El 7 de octubre, Hamás masacró al Israel laico y de izquierdas

En aquesta entrevista, el periodista franco-israelià Charles Enderlin afirma que el principal responsable de la situació actual és Netanyahu, ja que després de tornar al poder el 2009 va autoritzar el finançament de Hamàs. Ell mateix ho va afirmar al març de 2019 quan va dir als diputats del Likud que qualsevol persona que estigui en contra de l’existència d‟un Estat palestí ha de recolzar el reforçament de Hamàs, la transferència de fons a Hamàs. Mantenir una separació entre l’Autoritat Palestina a Cisjordana i Hamàs a Gaza serveix per impedir la creació d’un Estat palestí. Segons un exresponsable del Shin Bet (els serveis d’intel·ligència interiors d’Israel), Netanyahu s’havia oposat en el passat a operacions puntuals per liquidar militarment els líders de Hamàs. El missatge que es transmetia a les forces de seguretat era que els dirigents polítics no consideren Hamàs com una amenaça existencial. Això va distorsionar les anàlisis dels serveis d’intel·ligència israelians. Abans del 7 d’octubre, consideraven que el principal perill no era a Gaza, sinó a Cisjordània, on l’Estat Major va desplegar les forces més importants per garantir la seguretat dels colons israelians. Enderlin adverteix que l’integrisme messiànic sionista i el fonamentalisme islàmic són aliats objectius, ja que tots dos s’oposen a una resolució pacífica del conflicte. Els sionistes religiosos neguen l’existència d’un Estat palestí en el que anomenen la Terra

d'Israel, que, segons ells, Déu va oferir al poble jueu, mentre que Hamàs combat l'existència d'un Estat jueu a terra de l'islam. Tampoc no el sorprèn que Hamàs ataqués els quibuts propers a Gaza atès que els seus habitants són els més favorables a la solució dels dos Estats, a la qual s'oposa l'organització islamista. Argumenta que els atacs del 7 d'octubre Hamàs va massacrar l'Israel laic i d'esquerres. Els joves del festival de música no eren religiosos. Els habitants dels quibuts, el 20% o 30% dels quals van morir o van ser segrestats, eren d'esquerres i van participar de manera massiva a les manifestacions contra el Govern de Netanyahu. Els milicians islamistes també van assassinar o segrestar diversos militants defensors dels drets humans. Des de llavors, el moviment prodemocràcia ha interromput les seves activitats.

Félix Arteaga La guerra en Gaza: operaciones militares y daños colaterales

L'autor afirma que la reducció dels danys col·laterals a la població civil ha passat de ser una necessitat moral i legal, exigida per les lleis de la guerra i el dret internacional humanitari, a un factor més del planejament militar, per tal de reduir l'exposició de les operacions militars a una pèrdua de legitimitat i suports. A la guerra a Gaza, les Forces de Defensa d'Israel (FDI) operen sota la doble pressió d'assolir els seus objectius militars i reduir els danys col·laterals. En efecte, les FDI estan lliurant una operació militar a Gaza que té diversos fronts i en alguns, com el de la comunicació estratègica, no és tan clara la seva superioritat militar. Mentre que les FDI han prevalgut en els enfrontaments armats anteriors gràcies a la seva major capacitat militar, les milícies gihadistes estan assolint ara la superioritat en la dimensió cognitiva. L'autor aclareix que la dimensió cognitiva fa referència a l'element humà en els conflictes, un element molt sensible a la influència psicològica i a la manipulació informativa i que condiciona els processos de percepció i decisió. A les dimensions física i informativa de les darreres guerres s'hi afegeix ara la cognitiva que porta la confrontació al terreny de les percepcions. Aquestes no depenen només del que passa en el camp de batalla (realitat), ni de la manera com es presenta per la propaganda (virtualitat), sinó d'una desconstrucció i reconstrucció artificial de les dades i de les interaccions humanes. Així, els danys col·laterals a la població civil estan ocupant el centre de gravetat dels combats urbans i el planejament militar s'ha de preocupar pel factor cognitiu que modula les percepcions sobre el que passa als camps de batalla. Preocupar-se només de planificar les operacions militars o d'informar-ne no n'hi ha prou perquè les percepcions no depenen de factors operatius, informatius o jurídics, sinó emocionals. Dos mesos després del començament de la guerra a Gaza, les FDI semblen tenir sota control una gran part dels objectius militars a la zona nord, amb un nombre raonable de baixes (unes 372 sobre uns 40.000 soldats). L'autor considera que l'avenç favorable al front de combat ha permès al govern i a les FDI començar a desplegar mesures per reduir danys col·laterals que no s'havien prodigat a les fases inicials de l'enfrontament armat. De cara a les operacions de neteja pendents al nord i, sobretot si s'amplia l'ofensiva cap al sud, els responsables hauran de parar més atenció al factor cognitiu que suposen els danys col·laterals. Les FDI no només hauran d'augmentar les mesures preventives per disminuir els danys sinó persuadir la població i els aliats que ho fan per preservar el seu suport. Fins ara, el marge de tolerància dels anteriors ha estat confortable per a les FDI,

però l'escrutini internacional s'està reforçant i l'allargament de les operacions, l'increment dels danys i les demostracions d'insensibilitat poden decantar el centre de gravetat de la guerra a Gaza en contra d'Israel.

Anshel Pfeffer Can Israel keep the West on side?

L'article analitza el conflicte en curs entre Israel i Hamàs a Gaza que ja dura des de fa dos mesos. L'autor assenyala que les Forces de Defensa d'Israel (IDF), involucrades en una intensa campanya terrestre, estan preocupades per la durada de la seva finestra de legitimitat i la possible pressió de la comunitat internacional, especialment dels Estats Units, per aturar la campanya militar. Pfeffer destaca que, històricament, els altos el foc sempre han tingut lloc quan Israel s'ha assegurat un avantatge militar. Actualment, el suport d'aliats clau com els Estats Units, la Gran Bretanya i Alemanya continua sent sòlid, però preocupen els possibles canvis en l'opinió internacional. L'article també incideix en la manca d'un pla clar per al futur de Gaza un cop acabi el conflicte. Les opcions discutides inclouen un control prolongat de les FDI sobre el territori o la transició del control de la Franja cap a l'Autoritat Palestina, la qual requeriria un enfortiment important de la mateixa. L'autor considera la manca d'una política concreta de postguerra com un repte per a Israel per mantenir el suport internacional. També posa èmfasi en el suport de l'administració de Biden a Israel, però hi ha indicis que aquest suport es podria veure afectat si s'acaba imposant la perspectiva d'una ocupació israeliana a llarg termini. Pfeffer conclou subratllant la importància que Israel formuli un pla clar per quan acabi el conflicte per tal de mantenir el suport dels seus aliats i maximitzar l'oportunitat d'acabar amb l'amenaça que suposa Hamàs.

Catalonia, Spain, Europe

Política&prosa La derivada catalana de la investidura

L'editorial de la revista *Política&prosa* destaca que legitimitat, estabilitat i polítiques de progrés, són les coordenades que emmarquen l'horitzó amb què neix el nou govern. Tanmateix, la gestació de la majoria parlamentària heterogènia que ha facilitat la investidura i sobre la qual s'haurà de recolzar el nou govern ha introduït elements que poden distorsionar tant la percepció sobre la seva legitimitat, com la viabilitat d'una legislatura estable i, en conseqüència, de l'aplicació d'una agenda reformista. El soroll ambiental, atiat per l'extrema dreta i la complicitat de la dreta tradicional, ha fet aflorar una deriva il·liberal, amarada de simbologia preconstitucional, i reforça la necessitat d'un govern que preservi el pluralisme i l'Espanya plurinacional. D'altra banda, considera que el més inquietant dels pactes d'investidura afecta de ple la mateixa societat catalana. L'embolcall retòric de l'acord amb els independentistes contradiu la necessitat de la rectificació de l'independentisme, en haver assumit el relat justificador del *procés* sense més objecció que uns molt tímids contrapunts. Els fets constatats, els mots emprats i les elucubracions històriques enganyoses i fal·laces apuntaven a una voluntat de reviure simbòlicament el *procés*, de mantenir-ne el *relat*, encara que aquesta pretensió és una

quimera. Al capdavall, el que aflora és la pugna permanent per l'hegemonia política dins de l'espai independentista entre Junts i ERC i, amb això, la pretensió que la política catalana segueixi presonera del marc mental sobiranista, de la subhasta simbòlica permanent. En darrer terme l'editorial assenyala que la normalització política de Catalunya no pot passar per defraudar la majoria ciutadana que es va expressar a les passades eleccions generals i requereix un paper actiu del socialisme català en la línia de facilitar la convivència civil i d'impulsar els acords que facin possible que les institucions d'autogovern tornin a funcionar a ple rendiment, al mateix temps que presenta un projecte de progrés atractiu per a una majoria de la ciutadania de Catalunya.

Nathalie Tocci The rise and fall of geopolitical Europe

L'article analitza el paper global de la Unió Europea i la seva actuació en la gestió de diverses crisis durant els últims quatre anys. Comença amb una valoració positiva de la política europea davant la invasió d'Ucraïna per part de Rússia, destacant una visió clara, unitat i instruments polítics efectius. Tanmateix, l'autora assenyala llavors les mancances en l'enfocament europeu dels conflictes al Sahel, el Caucas i l'Orient Mitjà. Al Sahel, la resposta de la UE a l'epidèmia de cops d'estat s'ha caracteritzat per la manca de claredat i de criteri. Al Caucas, tot i que la UE tenia una visió clara sobre les accions de l'Azerbaidjan, no disposava dels mitjans per assolir els seus objectius degut a la feblesa dels seus instruments de política exterior. Tocci es mostra molt crítica respecte de l'enfocament europeu davant del conflicte israelià-palestí a l'Orient Mitjà, assenyalant la manca de consens, les divisions entre els estats membres i la impotència per abordar la catàstrofe que s'està produint a la regió. La conclusió és que el paper geopolític d'Europa, que sembla inicialment a l'alça arran de la seva implicació en la guerra a Ucraïna, no era més que un foc d'encenalls, com sembla desprendre's de la seva gestió de les crisis en altres regions, la qual cosa repercuteix de manera negativa sobre la seva capacitat d'erigir-se en actor global rellevant en l'escenari internacional.

Catherine de Vries Geert Wilders and Dutch coalition prospects

Els resultats de les eleccions holandeses, que han donat la victòries al *Partit per la Llibertat* de Geert Wilders, han creat ones de xoc en el panorama polític del país. Wilders, conegut per la seva retòrica inflamada, defensa que els Països Baixos abandonin la Unió Europea i ha qualificat l'islam de religió "feixista". Malgrat que les enquestes preelectorals suggerien uns resultats molt ajustats, Wilders va aconseguir una confortable majoria d'escons, tot i que seran necessàries negociacions per formar una coalició. El *Nou Contracte Social*, un altre partit de dretes molt crític amb la immigració, també va tenir un bon resultat. El seu líder, Pieter Omtzigt, amb un discurs més mesurat que el de Wilders, comparteix però opinions similars sobre la immigració. Les negociacions per formar govern, que probablement involucraran Wilders, Omtzigt i el partit de l'antic Primer ministre difunt Mark Rutte, poden durar mesos. En efecte, el paper potencial de Wilders com a primer ministre es veu complicat pel seu perfil controvertit, i encara que formi part d'una coalició, sorgiran preguntes sobre la posició dels Països Baixos a la UE en tant que Wilders busca un

referèndum a l'estil del Brexit. Establint paral·lelismes amb la italiana Giorgia Meloni, l'autora suggereix que governar sovint modera la retòrica dels partits radicals. Així Meloni, inicialment fort crítica respecte de la immigració, va haver d'abordar com a governant l'escassetat de mà d'obra a Itàlia, donant lloc a polítiques més pragmàtiques. L'experiència italiana també mostra que els tons euroescèptics inicials es poden suavitzar un cop al govern, com es pot comprovar que ara els *Fratelli d'Italia* s'alineen cada cop més Brussel·les. Finalment, l'autora assenyala els dos camins que se li presenten ara a Wilders: emular la moderació de Meloni en el govern o seguir l'enfocament de Matteo Salvini mantenint un peu dins i un altre fora del govern. Independentment del camí que esculli Wilders però els resultats de les eleccions als Països Baixos tindran conseqüències per a les seves relacions amb la resta d'Europa i afectaran potencialment la posició i les polítiques al si de la UE.

Stefan Müller & Sven-Oliver Proksch Nostalgia in politics: pan-European study sheds light on how (and why) parties appeal to the past in their election campaigns

Segons un estudi de la fundació Berstelmann, al voltant de dos terços dels europeus se senten nostàlgics. La nostàlgia es defineix com una emoció predominantment positiva associada amb records d'esdeveniments importants, generalment experimentats amb persones properes. Però aquest sentiment potser no es limita a experiències personals: en política, la nostàlgia pot referir-se a l'anhel d'un passat més pròsper o a tradicions culturals perdudes. Cada cop hi ha més indicacions que els sentiments nostàlgics poden afectar les nostres opinions polítiques. Estudis recents sobre els Països Baixos i Turquia donen suport a aquesta tesi. Els ciutadans nostàlgics estan menys satisfets amb el govern i més propensos a votar pels partits de dreta radical. En una nou estudi dut a terme pels autors de l'article, s'examina fins a quin punt els partits polítics aprofiten la retòrica nostàlgica a les seves campanyes mitjançant l'anàlisi de 1.650 programes electorals publicats per partits de 24 democràcies europees entre 1946 i 2018. Els programes electorals, per definició, contenen majoritàriament promeses de futur. Són una llista d'actuacions que un partit es compromet a implementar si arriba a formar part d'un futur govern. Però els autors també han trobat que, de mitjana, al voltant del 10% del programa d'un partit es dedica a parlar del passat, i que els partits a l'Europa central i oriental i al sud d'Europa són més nostàlgics que els del nord i l'oest. Tot i que els nacionalistes són els més propensos a la nostàlgia, la retòrica nostàlgica és evident en tot l'espectre polític i es va trobar en vuit de cada deu programes d'una forma o altra. També sembla ser el conservadorisme cultural més que el conservadorisme econòmic el que fa que un partit sigui més propens a utilitzar la nostàlgia. La retòrica nostàlgica aborda temes culturals amb molta més freqüència que temes econòmics. Altres estudis revelen que els partits tendeixen a emmarcar la política educativa, econòmica i mediambiental amb un enfocament de futur, mentre que la política de seguretat, immigració i defensa fa referència més sovint en el passat. No hi ha res inherentment dolent amb la nostàlgia, però l'ús de la nostàlgia en la política és, per definició, estratègic. I la seva prevalença en els documents estudiats suggereix que els partits ho veuen clarament com una eina útil. Atesa la nostra propensió a la nostàlgia, també es podria utilitzar com a dispositiu narratiu que podria donar cobertura als partits

que busquen introduir polítiques potencialment controvertides. En darrer terme, si els partits socialment conservadors l'han identificat com un poderós dispositiu retòric, potser els partits socialment progressistes també podrien trobar una manera d'utilitzar-lo per raons més positives.

Democracy diversity and culture

David Wallace-Wells Has the Age of Mass Protest Actually Achieved Anything?

L'article explora l'augment recent de les protestes mundials relacionades amb el conflicte Israel-Hamas, emmarcant-lo en el context de la dècada de protestes massives del 2010 al 2020, que Vincent Bevins, al seu llibre *If We Burn: The Mass Protest Decade and the Missing Revolution* (PublicAffairs, 2023) defineix com una espècie d'època daurada de les protestes i on argumenta que, malgrat l'escala de protestes sense precedents durant aquest període, les millores tangibles han estat limitades. Bevins ho atribueix a les eleccions estratègiques fetes pels moviments de protesta contemporanis, que han posat èmfasi en la preferència per l'escala per sobre del propòsit i a la desconfiança de les estructures jeràrquiques tradicionals. L'autor sosté que els moviments requereixen tant seguidors com líders, i quan prioritzen els contorns difuminats i l'horitzontalitat per sobre dels objectius clars, el potencial de canvi real disminueix. Bevins suggereix que alguns moviments s'han diluït, mentre que d'altres han estat cooptats per actors estratègics amb agendes favorables a l'*establishment*. Cita exemples de diverses parts del món, inclòs el Brasil, on la retirada dels moviments anarquistes va provocar una reinterpretació de les protestes i l'ascens d'un govern de dretes amb Jair Bolsonaro. L'article també explora el patró de protestes a gran escala caracteritzades pels seus límits difusos, sovint alimentades per les xarxes socials i argumenta que, tot i que aquestes protestes poden no ser de naturalesa revolucionària, han estat efectives per cridar l'atenció sobre els problemes, donar forma al discurs públic i obtenir concessions. Alguns exemples inclouen *Occupy Wall Street*, *Women's March* i *Black Lives Matter*. L'autor reconeix que tot i que aquests moviments no han aconseguit victòries inequívoques, cal destacar el seu impacte a l'hora de configurar les agendes, influir en les figures polítiques i provocar canvis polítics. Conclou posant l'accent en l'impacte sísmic de les protestes, tant pel que fa a les victòries polítiques com el seu paper en la configuració del món actual.

Paul Mason Unless we unite now to stop them, populists can win anywhere

En aquest article Paul Mason destaca en les darreres eleccions que s'han celebrat, els populistes d'extrema dreta Javier Milei a l'Argentina i Geert Wilders als Països Baixos, han aconseguit victòries inesperades. En la seva anàlisi, l'autor assenyala que, tanmateix, els contextos econòmics i polítics d'aquestes victòries difereixen significativament. A l'Argentina, el triomf de Milei s'atribueix a les turbulències econòmiques del país, marcades per una inflació del 140%, l'augment de la pobresa, una relació deute/PIB del 90% i la

dependència d'una línia de crèdit de l'FMI de 44.000 milions de dòlars. El fracàs de l'*establishment* peronista per fer funcionar el seu model econòmic va portar a mesures desesperades, com l'abolició de l'impost sobre la renda, que finalment van contribuir a l'èxit de Milei. En canvi, els Països Baixos tenen una economia relativament exitosa, que s'està recuperant amb força després de la pandèmia de COVID-19. El partit de Wilders aconseguir el 23,6% dels vots centrant-se en els sentiments anti-immigració enmig de la prosperitat econòmica. Aquest contrast posa de manifest com la política *mainstream* a l'Argentina i als Països Baixos s'enfronten a reptes similars malgrat els diferents panorames econòmics. Mason apunta que si bé el programa econòmic de Milei, vinculant la moneda al dòlar i abolint el banc central, pot provocar inestabilitat, Wilders s'enfronta d'entrada amb dificultats per formar una coalició, i tots dos resultats suggereixen una inestabilitat política prolongada als dos països. Mason adverteix que el fil conductor és la fragilitat de la política *mainstream*, que revela el desinterès dels votants pels sistemes de govern de la postguerra freda. Argumenta que la crisi és el resultat de la desaparició del jo neoliberal, impulsada per la inseguretat econòmica i com a possible solució proposa formar una forta aliança política entre el centre i l'esquerra. Finalment, subratlla la necessitat d'una veu, un *ethos*, un missatge i un lideratge cohesionats, i suggereix que un front únic és crucial per contrarestar el populisme de dreta, especialment quan la dreta constitucional ho avala tàcitament ela acords amb l'extrema dreta.

Marta Driessen Cormenzana Sobre la polarización tóxica y su vinculación con el extremismo violento

La creixent polarització social, vinculada a la distància ideològica i emocional entre grups, ha esdevingut un fenomen característic de les societats democràtiques occidentals. La polarització no condueix necessàriament a la violència: pot fomentar l'activisme positiu, l'enfortiment del teixit social i la participació ciutadana a la política. El que és problemàtic és que les opinions individuals es transformin en una identitat, dividint la societat en dos bàndols hostils: a què pertany i l'adversari. Quan això passa, els grups socials perceben com a inacceptables i perilloses les conseqüències que es prengui una decisió contrària a les seves preferències ideològiques, cosa que és un tret distintiu de l'anomenada polarització tòxica. A més de tenir implicacions importants per a la salut democràtica d'un país i la seva cohesió social, aquest fenomen pot afectar la seguretat. En el context actual de postveritat, les teories de conspiració, els rumors i els discursos d'odi proliferen a les xarxes socials, promoguts per líders d'opinió i agitadors radicals. Aquestes plataformes, per una banda, tenen un gran poder de difusió dels missatges; i de l'altra, compten amb solucions algorítmiques que generen les anomenades "cambres d'eco", en què individus afins ideològicament convergeixen i es retroalimenten. Per entendre de quina manera es relaciona això amb l'extremisme violent, cal assenyalar que extremistes i promotors de teories de conspiració comparteixen tres elements a les seves narratives: una comunitat amenaçada existencialment, a la qual pertanyen; un grup exogen homogeni, que és la font d'aquesta amenaça; i la urgència d'actuar per evitar un desenllaç catastròfic per a la comunitat amenaçada. Alhora, actes o retòriques violentes poden provocar una reacció del grup agredit, generant una dinàmica d'escalada en què diferents formes d'extremisme (gihadisme i extrema dreta, o aquesta i l'extrema esquerra) interactuen i es retroalimenten,

perpetuant-se la confrontació. El fenomen de l'"extremisme acumulatiu", pel qual les narratives o els actes violents d'un grup alimenten els del grup contrari, pot fer de catalitzador en processos de radicalització violenta, sobretot si figures polítiques, líders d'opinió i mitjans de comunicació no mantenen una postura serena, matisada i cívica. L'espiral de polarització tòxica, que constitueix el brou de cultiu per a la violència, és difícil de trencar. No obstant això, hi ha una pluralitat d'actors amb capacitat d'exercir un paper positiu en la mitigació de les conseqüències nocives del fenomen i s'obre un ventall de possibles respostes. En primer lloc, càrrecs públics, grups polítics o mitjans de comunicació tradicionals han d'abstenir-se de fer servir (o capitalitzar) narratives de la conspiració, discursos d'odi o de política identitària, sigui mitjançant polítiques sancionadores. Pel seu paper crucial en la normalització de narratives radicals, és també important afavorir la cooperació publico-privada amb plataformes de xarxes socials darrere de la transparència dels seus algorismes, i en tasques relatives a la moderació de contingut. Per maximitzar l'efecte d'aquests esforços, són necessàries mesures adreçades a la població en conjunt per fomentar l'assertivitat en el consum de la informació per part de la ciutadania, com els programes d'alfabetització digital.

Rita Figueiras Da Argentina a Portugal: Milei e o voto jovem

En aquest article, l'autora afirma que en les societats en procés de "desconsolidació" democràtica, trobem una generació que, en major o menor mesura, ha crescut en contextos de crisi crònica: econòmica, política, climàtica, pandèmica, inflacionista, etc. No coneixen una altra realitat i han arribat a la majoria d'edat sense expectatives d'estabilitat professional i financera en una societat agressiva i despietada. Per tant, molts d'aquests joves no creuen en el sistema polític dominant: el troben antic, corrupte i incapaç de satisfer les seves necessitats i interessos. Per aversió a la política formal, s'impliquen en altres formes de participació, com la protesta violenta o la desobediència civil. Actuen investits de la legitimitat de la frustració i imbuïts de la lògica de les xarxes socials. Utilitzen les xarxes socials per a la socialització, l'entreteniment, la informació i la politització, i ho fan d'una manera interconnectada: alhora que miren un divertit vídeo a TikTok i reben la notificació d'un nou *reel*, llegeixen alguna cosa sobre l'últim esdeveniment polític i posen un *like* a una fotografia d'un amic de la universitat. En lloc de notícies, prefereixen llegir els comentaris d'amics o *influencers* sobre aquestes notícies. Aquestes dreceres informatives tenen implicacions per a la seva politització: el contingut que consumeixen està impregnat d'opinions d'altres persones sense verificació i autoritat, la qual cosa augmenta la probabilitat que el contingut sigui de baixa qualitat o ple de desinformació. Amb l'organització algorítmica dels fluxos d'informació, han après que la política és un camp de batalla inseparable de la dinàmica de polarització: és divisió, agressió i intransigència. En definitiva, aquests joves busquen allò que sembla autèntic, nou i diferent de l'institucional, diferent del que proposen d'institucions que no respecten. Els agrada la política antielitista i provocadora, jovial (independentment de l'edat dels polítics) i divertida. Els agrada ser captivats per actuacions ferotges i políticament incorrectes emparades en la llibertat individual d'expressió, un valor central per a aquests joves i que tantes vegades consideren com l'única manera de definir la democràcia. Això els fa vulnerables a propostes disfressades de llibertat, però altament perilloses.

Economy, welfare and equality

John Cassidy The Free-Market Fundamentalism of Argentina's Javier Milei

L'article analitza la situació econòmica i política a l'Argentina, centrant-se en la figura controvertida del president electe Javier Milei. L'Argentina s'ha enfrontat a importants reptes econòmics des de l'any 2000, i ha incomplert el deute sobirà tres vegades, ha patit una severa sequera que ha afectat el sector agrícola, ha caigut en recessió i ha de fer front a una inflació del 142,7 per cent. Una gran part de la població viu en la pobresa i el valor del peso argentí ha disminuït fortament davant el dòlar dels Estats Units. Milei culpa a la classe política argentina, inclosos els partits peronistes de centreesquerra i el govern de centredreta de Mauricio Macri, dels problemes econòmics actuals. Advoca per un llibertarisme econòmic radical inspirat en pensadors com Milton Friedman i Murray Rothbard. Les reformes proposades per Milei inclouen retallar la despesa del govern, retallar impostos, eliminar regulacions, substituir el peso argentí pel dòlar nord-americà i abolir les agències governamentals, inclòs el Banc Central. Malgrat el seu atractiu populista i les promeses de canvi, Milei s'enfronta a obstacles importants per implementar les seves polítiques, ja que el Parlament bicameral, dominat per partits de centredreta i centreesquerra, haurà d'aprovar les seves propostes. Això inclou mesures controvertides com les polítiques d'austeritat i la seva principal proposta política, la dolarització, amb l'objectiu de frenar la inflació evitant que el govern hagi d'emetre cada vegada més moneda. Tanmateix, la dolarització presenta reptes de tipus pràctic. Actualment, l'Argentina no té les reserves de divises necessàries en dòlars, i sembla difícil que pugui demanar una gran quantitat a l'estranger. Els crítics argumenten que la dolarització total podria conduir a la inestabilitat econòmica, citant exemples històrics en què aquests règims monetaris rígids van contribuir a recessions i crisis. D'altra banda, la posició anticomunista de Milei complica el possible suport financer de la Xina, un gran creditor de l'Argentina en els últims anys. El Fons Monetari Internacional (FMI), amb el qual l'Argentina ja té un deute substancial, es veu com una font poc probable per finançar el pla de dolarització de Milei. A més, el potencial impacte negatiu de la dolarització sobre les exportacions i l'economia en general genera preocupació entre els experts. Malgrat aquests reptes i l'escepticisme sobre la viabilitat de les seves propostes, Milei, segueix compromès amb la seva agenda radical. Si el legislatiu s'oposa als seus plans, té la intenció de fer reformes estructurals a través de referèndums, subratllant així la seva determinació per provocar canvis significatius en el panorama econòmic i polític argentí.

Matthieu Favas The green transition will transform the global economic order

La transició a un món neutre en carboni comporta beneficis teòrics per a tots els països, inclosa la reducció de la dependència de les importacions de combustible, l'estalvi potencial i l'aïllament de les fluctuacions dels preus dels hidrocarburs. Tanmateix, l'article considera que la implementació pràctica d'objectius d'emissions zero provocarà turbulències, creant

tant guanyadors com perdedors. Durant el període de transició, el consum d'hidrocarburs persistirà, i es preveu que la demanda de petroli assoleixi el seu punt màxim abans del 2030. No obstant això, la dinàmica de l'oferta canviarà i cada vegada menys exportadors, especialment les empreses estatals del Golf i Llatinoamèrica, obtindran rendes importants del petroli. L'OPEP, dividida geopolíticament, podria enfrontar-se a reptes, que podrien provocar que els petroestats de baix cost guanyin més quota de mercat. Paral·lelament, la demanda de gas es mantindrà, beneficiant els principals exportadors com els Estats Units, Austràlia i Qatar. Fins i tot el carbó seguirà sent atractiu fins a la dècada de 2040, especialment per a regions grans consumidores d'energia com Àsia.Els petroestats que no diversifiquin les seves economies poden patir a llarg termini. Els importadors d'energia a Àfrica, Europa i Àsia poden enfrontar-se a preus elevats dels hidrocarburs enmig d'una nova volatilitat i preocupacions geopolítiques. La pressa per l'electrificació i la descarbonització impulsarà la demanda de metalls com el cobalt, el coure, el liti i el níquel. Tanmateix, el mercat d'aquests minerals pot experimentar cicles ràpids d'auge i caiguda, amb només uns pocs països equipats per navegar per la volatilitat. Per la seva banda, els països amb abundants recursos d'energia verda (sol, vent i rius) es beneficiaran de la transició i poden sorgir disparitats regionals. S'espera que el mar del Nord i el Mediterrani, amb condicions favorables, prosperin, mentre que l'Europa continental podria haver d'afrontar reptes importants. Els països amb èxit podrien utilitzar l'energia verda excedentària per atraure indústries intensives en energia o exportar l'excés d'energia de diverses formes. Finalment, les superpotències energètiques de la transició seran les que adoptin un enfocament polifacètic, que inclogui combustibles fòssils, mineria de metalls i energies renovables. Actualment, cap país no engloba completament tots aquests elements, i encara no han sorgit els possibles guanyadors de la transició. L'èxit de la transició depèn doncs dels països que sàpiguen navegar amb habilitat en el paisatge canviant, utilitzant una combinació de recursos per assegurar un subministrament continu d'energia renovable.

Mujtaba Rahman It's the moment of truth for EU fiscal reform

L'autor considera que el moment de la veritat ha arribat, ja que aviat sabrem si la Unió Europea serà capaç d'acordar un nou conjunt de normes fiscals més assenyades. A grans trets, l'objectiu de la Comissió és traslladar el conjunt uniforme de requisits d'ajustament fiscal del Pacte d'Estabilitat i Creixement a plans d'ajustament fiscal més personalitzats i negociats bilateralment, únics per a cada país membre, basats en una anàlisi de sostenibilitat del deute. Aleshores, els països tindrien 4 anys per reduir les seves ràtios de deute/PIB, o 7 anys si també duen a terme reformes i inversions que promoguin les prioritats estratègiques de la UE. Al llarg dels darrers mesos, però, Alemanya va considerar que l'objectiu original de la Comissió, assegurar-se que el deute sigui més baix al final del període de temps sense comprometre's amb una xifra específica, era massa poc ambiciós, mentre que els membres amb dèficit elevat i deute alt com França, Itàlia i Bèlgica ho van trobar massa onerós. Així, s'han presentat diverses contrapropostes —des de la Presidència espanyola del Consell, per exemple— amb l'objectiu d'aconseguir una reducció del deute mitjana de l'1 per cent del PIB anual, però en un horitzó temporal més llarg, a 14 o 17 anys vista. Com que aquests serien els compromisos mínims *ex ante* que els països membres subscriurien, alts funcionaris de la UE creuen que també haurien de ser suficients per

guanyar el suport tant de la Cancelleria alemanya com del ministeri de Finances de Christian Lindner. Tanmateix, amb l'arribada d'aquest acord sobre el deute, Alemanya i altres països membres frugals han obert un "segon front" de debat relacionat amb els dèficits fiscals. I ara Alemanya demana que els països membres assoleixin efectivament un dèficit fiscal de l'1 per cent del PIB limitant el creixement de la despesa pública dels països (per sota del potencial de creixement de la seva economia).

Sustainability and climate change

Adam Morton et al. Cop28 landmark deal agreed to 'transition away' from fossil fuels

Per primera vegada, una cimera de les Nacions Unides sobre el clima ha aprovat un acord que esmenta la reducció dels combustibles fòssils, principal causa de les emissions del canvi climàtic. L'acord proposat per la presidència de la COP28 reconeix la necessitat de reduccions profundes, ràpides i sostingudes de les emissions de gasos d'efecte hivernacle i demana a les parts que contribueixin a una transició que abandoni els combustibles fòssils als sistemes energètics de manera justa, ordenada i equitativa, accelerant l'acció en aquesta dècada crítica per aconseguir emissions netes zero el 2050, d'acord amb la ciència. Una versió preliminar del text, publicada dilluns a la tarda, havia generat moltes crítiques, ja que no incloïa posar fi als combustibles fòssils. El document proposat per la presidència de la COP28 enumera també set mesures més per ajudar a reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle, com la necessitat de triplicar les energies renovables. Si s'adopta, serà la primera vegada en tres dècades de cimeres climàtiques de l'ONU que els països acorden abandonar el petroli, el gas i el carbó, que alimenten el 80% de l'energia mundial. L'acord també inclou diferents compromisos econòmics pactats entre els països per, d'una banda, frenar l'avenç de la crisi climàtica i, de l'altra, fer front a les conseqüències. Consolida avenços en l'anomenat 'Fons Verd pel Clima' que, després de les negociacions de les últimes setmanes, surt de Dubai amb la promesa de més de 12.800 milions. El pacte també recull el compromís dels països desenvolupats per finançar el recentment creat fons de pèrdues i danys per ajudar els països més vulnerables. Tot i així, els acords de Dubai no suposaran un canvi immediat ni en el nostre dia a dia ni en la legislació estatal. El seu objectiu és pactar més aviat un full de ruta global que, a partir d'ara, cada regió haurà d'adaptar a les seves circumstàncies. Tant el conjunt de la Unió Europea com Espanya en particular, per exemple, tenen ara el repte de traslladar tots aquests acords a les seves normatives internes. El pacte de Dubai estableix la necessitat de deixar enrere els combustibles fòssils, reduir les emissions i triplicar les renovables, però està en mà de cada regió, país i ciutat pactar les mesures concretes per assolir aquests ambiciosos objectius.

Karl Mathiesen Anti-green backlash hovers over COP climate talks

La COP28 que està a punt de tancar-se a Dubai representava una oportunitat crucial per abordar la crisi climàtica global i tanmateix s'enfrontava a nombrosos reptes, com ara

distraccions com la guerra, disputes financeres i qüestions polítiques internes en diversos països. Tot i que el 2023 ha estat un dels anys més calorosos de la història, amb desastres generalitzats relacionats amb el clima, els esforços per aconseguir zero emissions netes estan topant amb una forta oposició. El millor escenari per a la COP28 era aconseguir un compromís clar per accelerar els plans de reducció de combustibles fòssils, acompanyat d'un major suport dels països més rics als països menys rics, però ara mateix aquest objectiu sembla compromès. Els Estats Units i els seus aliats europeus lluiten per aconseguir un acord amb les nacions en desenvolupament sobre un fons internacional d'ajuda pel clima, i hi ha una reacció creixent contra els costos de les polítiques verdes a Europa. Aquest sentiment podria augmentar si Donald Trump recupera la presidència dels Estats Units. L'augment dels preus mundials de l'energia i dels aliments a causa de la pandèmia i la guerra d'Ucraïna ha provocat molta inflació i un fort augment del deute al món en desenvolupament, desviant l'atenció i els recursos de les iniciatives climàtiques. Fins i tot el president Joe Biden, tot i iniciar projectes d'energia neta, ha donat suport als projectes de combustibles fòssils per disminuir les preocupacions dels votants sobre l'augment dels costos del combustible. Tot i que hi ha algunes notícies positives, com ara l'augment de la inversió en l'economia verda i les possibles reduccions d'emissions a la Xina, la indústria dels combustibles fòssils s'està resistint a un canvi global cap a iniciatives ecològiques. L'ambient general entre els partidaris de l'acció climàtica és doncs de pessimisme. La guerra entre Israel i Hamàs també és una distracció important, ja que pot desviar les discussions cap a la seguretat regional en lloc de les qüestions climàtiques en un moment on les tensions geopolítiques, agreujades per la guerra d'Ucraïna i les relacions entre els Estats Units i la Xina, han ampliat la bretxa entre les nacions desenvolupades i en desenvolupament. També la Unió Europea està enfrontant reptes interns, amb una inflació persistent que està erosionant el seu compromís amb el canvi climàtic. Els partits conservadors de la UE s'oposen a les propostes ecològiques i els partits d'extrema dreta estan aprofitant l'agenda verda per obtenir guanys polítics. El possible retorn de Donald Trump a la presidència dels Estats Units també pot suposar una greu amenaça per als esforços globals a favor del clima. Una victòria de Trump podria comportar una nova retirada de l'Acord de París i dificultar els acords internacionals sobre el clima. Les negociacions sobre un fons per a pèrdues i danys climàtics també es podrien veure afectades.

Pierre Friedlingstein There are no "magical climate solutions"

La Unió Europea prioritza l'eliminació global dels combustibles fòssils i preveu un pic en el seu consum durant la propera dècada. Els científics del clima, encapçalats per Pierre Friedlingstein, director del Global Carbon Budget, subratllen la urgència d'abordar els combustibles fòssils, subratllant que totes les altres solucions climàtiques són secundàries mentre es continuïn cremant combustibles fòssils. Friedlingstein destaca que les conferències anuals de la COP sovint descuiden el tema crític dels combustibles fòssils i, malgrat la urgència creixent, denuncia que no s'ha elaborat un pla integral per eliminar-los. Els punts clau destacats per Friedlingstein i altres experts inclouen els aspectes següents. Primer, la inacció històrica: Friedlingstein reflexiona sobre la manca de progrés des que va començar a treballar en temes climàtics l'any 1990, afirmant que, malgrat els primers

avisos sobre les possibles conseqüències, el món no ha actuat prou ràpid. Assenyala la prevalença d'esdeveniments meteorològics extrems i temperatures globals sense precedents com a prova de la manca de rapidesa en actuar. Segon, centrar-se en els combustibles fòssils: el missatge clau de Friedlingstein per a la COP28 és centrar-se en els combustibles fòssils, subratllant que cap altra solució climàtica importa si la combustió de combustibles fòssils continua. Critica la fascinació dels mitjans de comunicació per diverses solucions climàtiques i demana un enfocament singular per acabar amb el consum de combustibles fòssils. Tercer, l'anàlisi del pressupost de carboni: l'anàlisi del pressupost global de carboni revela que, de mitjana, durant l'última dècada, la crema de combustibles fòssils ha donat lloc a 35 GtCO2/any d'emissions de CO2 anuals, en comparació amb 5 GtCO2/any de l'ús del sòl (excloent les emissions de metà). El 2022, es van alliberar 37,5 GtCO2 de la combustió de combustibles fòssils, deu vegades més que els 3,9 GtCO2 que s'esperaven de l'ús del sòl. Quart, pel que fa als reptes de la COP28 considera que veu amb escepticisme que sigui un moment clau per als combustibles fòssils, sobretot perquè el president, Sultan Al Jaber, també és el conseller delegat de la companyia petroliera nacional dels Emirats Àrabs Units. Cinquè, la inversió en combustibles fòssils: malgrat els objectius climàtics, l'Agència Internacional de l'Energia informa que durant l'any en curs s'invertiran més d'un bilió de dòlars en combustibles fòssils, la qual cosa suposa un augment durant tres anys consecutius. Els governs, inclosos els països del G20, continuen oferint subvencions importants a la indústria dels combustibles fòssils, assolint un rècord d'1,4 bilions de dòlars el 2022. Finalment, Friedlingstein continua sent optimista a causa del nombre creixent de països a tot el món que redueixen les seves emissions. La ràpida adopció de les energies renovables i els vehicles elèctrics es veu com una tendència positiva. A més, la física del carboni a l'atmosfera ofereix esperança que si s'aturessin les emissions avui, l'escalfament cessaria de manera substancial.

The Economist Progress on climate change has been too slow. But it's been real

L'article aprofita la celebració de la COP28 a Dubai per fer una valoració positiva de les accions dutes a termes al llarg dels últims anys. Així, quan es va signar l'Acord de París al 2015 s'esperava que l'escalfament seria de més de 3 graus al 2100 si no canviaven les polítiques. Si se segueixen les polítiques vigents avui, les estimacions el situen al voltant dels 2,5-2,9 °C, tot i que les incerteses encara són grans. Gran part d'aquest progrés prové d'energies renovables més barates i del seu ús cada vegada més estès. El 2015 la capacitat solar global era de 230 gigawatts; l'any passat va ser de 1.050 gw. També s'han posat en marxa polítiques més eficients. L'any 2014 només el 12% de les emissions de diòxid de carboni relacionades amb l'energia es van sotmetre a esquemes de preus de carboni i el preu mitjà per tona va ser de 7 dòlars; avui el 23% de les emissions de gasos d'efecte hivernacle ho fan, i el preu ronda els 32 dòlars. Aquests i altres passos endavant expliquen per què l'Agència Internacional de l'Energia, un grup de reflexió intergovernamental, afirma que és probable que les emissions assoleixin el seu màxim d'aquí a pocs anys i després vagin disminuint, però que caldrà que ho facin ràpidament per reduir l'escalfament previst a només 2 °C. El principal motor de l'escalfament global és la quantitat acumulada de diòxid de carboni a l'atmosfera. Mentre continuïn les emissions netes, les temperatures

augmentaran. Els mecanismes per eliminar el diòxid de carboni van més enllà de les competències de la COP. Igual que la geoenginyeria solar, aquest procés també afecta a molts actors.

Innovation, science and technology

Iliana Ivanova Nuclear research is as important as ever for Europeans' health

Amb els Tractats de Roma de 1957, els estats membres fundadors de la Unió Europea van acordar crear la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica o Euratom. El seu objectiu era promoure la recerca, establir normes de seguretat i garantir el progrés en l'ús pacífic de materials nuclears. Avui dia continua amb aquesta funció i ha afegit la importància vital de la recerca nuclear per a la transició a l'energia verda a Europa, ja que s'ha convertit en un component essencial per a descarbonitzar sectors difícils. Així i tot, més enllà de la producció d'energia, la recerca nuclear ha ampliat el seu abast i ha aconseguit tenir un enfocament multidisciplinari. Un exemple és el Joint Research Centre (JRC), que està desenvolupant una nova teràpia per a tractar el càncer de pròstata, la segona neoplàsia maligna masculina més freqüent a tot el món, que representa el 4% de totes les morts causades per càncer en homes. JRC ha elaborat per a aquests casos una teràpia dirigida, que és un enfocament nou per a tractar diversos tipus de càncer i que interactua amb molècules específiques que es troben en les cèl·lules canceroses fent menys probable que interfereixi amb les cèl·lules sanes. Aquest treball continua amb el càncer de mama, el segon càncer més comú en les dones. La recerca nuclear és la base d'aquesta medicina personalitzada i de precisió, els radionúclids aporten avantatges que permeten veure el teixit cancerós a través d'imatges i després atacar-lo a través de teràpia. Aquest nou enfocament es diu ternòstic, ja que té la capacitat única de combinar diagnòstic i teràpia. Des de l'inici d'Euratom no es podrien haver previst assoliments com aquests, la recerca nuclear continua traspassant els límits del que considerem possible, des de l'energia fins a la medicina, per això l'autora considera que ha de continuar sent una prioritat científica per a la Unió Europea.

Sarah Kreps The OpenAI meltdown will only accelerate the artificial intelligence race

Per entendre el debat actual sobre el desenvolupament de la Intel·ligència Artificial (IA) i les seves apostes de futur, l'autor afirma que cal tornar a la fundació d'OpenAI el desembre de 2015. Tal com assenyala el lloc web d'OpenAI, l'organització es va fundar com una organització sense ànim de lucre amb l'objectiu de construir una IA segura en benefici de la humanitat. La companyia no va veure claa la possibilitat de vincular-se al sector públic i va optar per seguir els passos de SpaceX i buscar talent i finançament del sector privat. Però a mesura que es va fer evident la naturalesa intensiva de capital de la investigació i el desenvolupament d'IA (la potència informàtica i el talent no són barats), OpenAI va passar a ser una societat de responsabilitat limitada. La idea era beneficiar-se dels recursos amb

ànim de lucre mentre es mantenia fidel als ideals fundacionals d'OpenAI, amb una junta sense ànim de lucre que tingués el control total de la filial amb ànim de lucre i en limitava els beneficis. El principi d'aquesta transició, semblava canviar part de l'*ethos* d'OpenAI. Entre altres coses, la companyia va concloure que ser de codi obert per a tothom podria no ser el millor en interès de la humanitat. La premissa era plausible. Un crític va afirmar que OpenAI es va convertir en una empresa orientada als beneficis que es va desviar dels seus principis fundacionals. L'autora, però, considera qye OpenAI va tenir raó en desconfiar de com els actors maliciosos podien fer un mal ús de les seves eines per a la desinformació mitjançant plagis i robots. Els desenvolupaments recents de la saga són poc clars, però sembla que la junta sense ànim de lucre ja no confiava que l'empresa pogués fer un desenvolupament d'IA ràpid i segur, o almenys que el primer podria comprometre el segon. Aquestes experiències posen de manifest els reptes d'intentar actuar lentament amb una tecnologia que es mou ràpidament. A mesura que s'aboquen més diners, la carrera de la IA no només entre empreses sinó també entre països només s'intensificarà i es complicarà. A més, la difusió potencial del talent i l'experiència significarà que més empreses competiran entre elles, la qual dificultarà fer-ne el seguiment. En aquest context, els defensors de la desacceleració d'aquest hauran de trobar arguments més convincents per contrarestar els recursos, l'impuls i la visió dels qui lideren el pes de la competició.

Miriam González Durantez Es urgente reconducir la estrategia tecnológica europea

L'autora assenyala que Brussel·les està intentant convertir-se en un model de reglamentació de noves realitats com la intel·ligència artificial (IA) que després altres països imiten, però adverteix que amb això no n'hi ha prou per convertir-se en una potència a nivell mundial. Aquest efecte va funcionar amb èxit en el passat amb la regulació europea de privadesa de dades que va ser copiada per molts països. Però l'efecte Brussel·les no s'està produint amb la legislació europea recent de mercats i serveis digitals. La raó és simple: un model que està basat a reglamentar tecnologia que no creem, o intel·ligència artificial que no tenim, no és una cosa atractiva. Perquè Europa es pugui enganxar a la carrera de la tecnologia i la intel·ligència artificial, l'autor argumenta que cal començar a acceptar que la innovació no és qüestió només d'ajudes financeres, sinó també de crear les condicions reglamentàries apropiades. Això no vol dir que calgui renunciar a imposar obligacions a les empreses tecnològiques. Però sí que requereix no llançar-se a reglamentar simplement per tenir l'honor de ser els primers que reglamenten, sense crear obstacles innecessaris que després limitin la innovació. Per reconduir l'estratègia europea, considera que cal crear un mercat digital que no sigui només formal i reglamentari. El repte és que qualsevol persona o empresa que decideixi llançar una nova idea tecnològica ho pugui fer sense barreres nacionals i sense friccions a tot el mercat europeu. Això ara mateix no existeix. Assenyala que Europa no es pot resignar a no ser ni creadora ni exportadora de tecnologia i intel·ligència artificial. No hem de ser irrealistes pensant que podrem competir amb els Estats Units i la Xina. Però Europa pot aspirar a ser una de les grans potències tecnològiques. Especialment perquè això permetria posar una accelerada de productivitat a l'economia europea que fins ara era simplement impensable. Conclou que la Unió Europea ha aconseguit fites que semblaven impossibles: el mercat interior, la moneda única, la

reintegració pacífica dels països de l'Est. Ara la nova fita ha de ser convertir-se en la tercera potència d'intel·ligència artificial i tecnologia.